

Moj stoprvi SSB QSO par nasvetov

Iztok, S52D

E-mail: s52d@s5cc.eu

APR, webex, 22 junij 2021, 31 maj 2022, 25.maj 2023

Zakaj smo tu

Imaš izpit, znak in nekaj SSB QSO v klubu.
Vaja dela mojstra: na KV morate biti doma.

- spoznati klapo
- potek QSO
- različni pasovi, propagacije

Kako se sliši W7 čez severni tečaj, QRM, QRN

- skrito pri digitalijah

Digitalni QSO: šele ko ste suvereni na KV.
Tudi UKV experti imajo KV solo za seboj.

Klub

Klubska postaja ima dobre antene, nastavljene postaje in programje.

- doma bo vse malce bolj zapleteno, o tem naslednjič
- N1MM+ program za dnevnik

Klicni znak: lasten ali klubski (znak operaterja ali lastnika postaje).

- tekmovanja: več operaterejv istočasno.

Dnevnički

Različni programi, interni formati, funkcije.

- N1MM+ za Okna.

Prvi QSO verjetno na papirju, potrebujete ADIF datoteko.
ADIF je format zapisa dnevnikov:

- ASCII, radioamaterski standard
- vsi programi za dnevnik ali elektronske QSLke

Tekmovanja: CBR (Cabrillo) ASCII format.

Iztok

Tečaj v APR: 1972/1973, samo 80m in 40m v klubu.

Naslednji izpit: YU3TEW doma, 1975 leta, 17 let star
QRV do 1982 leta (YU3FK).

- APR tečaji, ZRS izobraževanje, izpitne pole

AX.25: par let na UKV, veliko naučil 1986–1993

2016: zopet QRV na KV, S52D

- prvo leto 100 W in žice, CW in SSB

2017: FT8 revolucija

HAM spirit

Kako se obnašamo do drugih HAMov.

Raje kak QSO manj, kot da nekomu pokvarimo dan.

Veliko se naučimo s poslušanjem: kako delajo drugi?

- ali moja oddaja koga moti?
- izogibamo se spornim temam
- nihče ne sme biti slabe volje zaradi nas.

Kulturne razlike. Mentaliteta. Senilnost.

Ne pozabi: eden lahko moti 100 ostalih.

- Ni izgovor: saj oni tudi
- Nismo vsi zgled: vsak dela napake.

Iztok: bolje, da mene jeziš na bandu, kot da pretepaš otroke.

Knjižica

Etika in operatorski postopki za radioamaterje

Avtorja: John, ON4UN in Mark, ON4WW

Splet. Več izdaj ZRS. APR: dobili na tečaju.

Vredno prebiranja: vedno kaj novega

- kaj sem poslušal oni dan?

Vsebina danes

Običajni SSB QSO, pile up

Različne vrste SSB QSO

- skoraj 100 let prakse, kako narediti QSO

Tekmovanja

QSLke, diplome

Propagacije na kratkem valu

- HAM bandi od 1.8 do 50 MHz

WSJT-X: FT8 na kratkem valu

Naslednja sreda: moja prva KV antena doma.

Običajni QSO

Šolski QSO: CQ, RST, ime, QTH, QSL, 73

Angleščina: koliko jo sogovornik obvlada?

Razločna izgovorjava: počasi

- črkovanje, menjava besed za isto črko

Govor: kompresija dinamike (razmerje med vršno in povprečno jakostjo)

Jakost govora: YU3FK bolj razumljiv, če govori tiho

- mikrofonsko ojačanje

Automatic Level Control: opazuj ALC, naj ne gre čez mejo.

Tujščina

Večina nas zna angleški jezik, nekateri bolj amerikanščino.

Radi slišimo: Hvala, Zdravo, Srečno, Na svidenje.

Naučimo se: Szia, Merhaba, Arigato, Šalom ...

Drugi jeziki: WWW za črkovanje in HAM žargon

- angleško ozirom mednarodno črkovanje

pomaga: špansko, na UKV italijansko

Vsebina QSO

Kateri QSO si za dolgo časa zapomnimo?

Da ni dolgčas: klepet o različnih temah.

QRZ.COM: s čim se sogovornik hvali?

Ponavadi večne zgodbe o antenah, postajah, ekspedicijah.

Tako dobimo prijatelje, ki jih pogosto pokličemo.

Po QSO

Na QRG ostane tisti, ki je klical CQ.

- S52D, pridi 5 UP (5 kHz višje)

Včasih sogovornik prevzame frekvenco: pa kaj.
Kličem CQ, naenkrat slišim še nekoga, ki kliče

- propagacije se spreminja, morebiti sva oba že pol ure klicala?

V tekmovanjih je težko dobiti dobro CQ frekvenco.

Redke postaje

Hitri (QRQ) QSO: samo 59 raport, brez OP in QTH.

- tudi 55 in 57, važna je razumljivost

Nova država, otok, svetilnik, park, lokator ...

- DX–pedicije

Nov prefix (recimo S5230D leta 2021)

Redki QSO na tem pasu, recimo UA2FK na 5 MHz)

Pile UP : naval

Ne slišim ga, drugi stalno kličejo

- ne kliči, če ne slišiš
- vsak ima drugačen QRM/QRN
- enkrat ali dvakrat pokličem in čakam, tudi če pobira zadnjega čez 5 minut

Stalno klicanje samo upočasni število QSO, torej imam manj možnosti.

Triki: kličem 100 Hz višje

Tail ending, vpasti v zvezo na koncu oddaje sogovornika

- pogosto samo QRM brez učinka

Poslušaj, kako DX izbira sogovornika.

- kaj bi jaz počel, če bi me klicalo toliko postaj?

Selektivni klic

Kako zmanjšati število klicočih in pohitriti QSO?

Pogosto DX kliče po številkah

- S52D je v skupini 2 in ne v 5

Malce počakaš, saj bo tudi moja številka.

Tudi: EU stand-by, QRZ Asia

ali: S5 only, DL QRX

Tudi če operater ni dosleden, se ne pustimo zapeljati v kaos.

Split

DXi pogosto ne poslušajo na svoji frekvenci

- SSB 5 do 10 kHz višje
- kje posluša? drugi RX

Preden kličemo na njegovi QRG, preverimo ali dela SPLIT.

- ne želim slišati: S5, UP UP

Bolj pomaga poslušati, kot stalno oddajati, kjer nihče ne posluša.

RIT ali dva VFO? Z dvema RX poslušamo obe frekvenci, vemo kje posluša.

Joj, ne gre

Že eno uro kličem, ne prikličem ...

Vsi imajo odličen QTH, stolpe, antene, kW

Različne propagacije: komu DX odgovarja?

- je že S5, I3, OE, 9A?

Za vsak DX je 5 minut, ko sem jaz najmočnejši, samo QRV moram biti.

- kličem 5 minut vsake pol ure

SKED

Dogovorjena zveza. Po internetu, ali na drugem bandu.

- bolj izjemoma

Dobiva se na 3630 +/- QRM.

Redna srečanja

- Sked ZRS
- skupine prijateljev na rednem klepetu

Seznam

Klofanje po listi, predvsem SSB.

Močna upravna postaja naredi seznam postaj za DX

- je še kdo za AP1RIL?

Potem skrbi za nemotene QSO:

- S52D pokliči

RST morata oba slišati, drugače QSO ne velja.

Nekoč pogosto na 3.8 MHz.

Kako najti DX?

Klasika: poslušamo, vrtimo VFO, preverjamo sumljive signale.

DX-cluster: med seboj povezani računalniki

- DX informacije: kdo je QRV na kateri QRG

Program za dnevnik spremlja, samo kliknemo in smo na pravi QRG

Seveda: propagacije. OH postaje slišijo drugače, kot S5

S50ARX, S50CLX, S50DXS, dostop prek telenet

CW: RBN. FT4/FT8: PSKreporter (samodejno sporočanje).

Tekmovanja

Nekateri so QRV samo v CONTESTih.

- novi DX, WPX itd.

Vsak vikend kakšno.

- veliki: CQ WW, CQ WPX, EU-HFC, WAE

Tekmovalni QSO: znak, RST in še tekmovalni raport.

- CQ ZONE (15), ITU ZONE (28)
- zaporedna številka QSO, starost, leto prve licence ipd.
- RST ni več nujen: itak vsi dajejo samo 59.

Seznam: www.contestcalendar.com (WA7BNM)

Trajanje

večinoma 48 ur ali 24 ur tekmovanja

- istočasno po vsem svetu: GMT

Narediti čim več QSO in množilcev

- QSO točke: EU/DX, različni bandi, razdalja
- množilci: DXCC/WAE države , CQ Zone, letnica ...

Več kategorij: multi OP/sigle OP, en ali več TX, QRO, QRP, samo en frekvenčni pas

- pravila za menjavo bandov pri multi OP,
- obvezen počitek za single OP

HAMLET in TEST

Poslušaj. Kliči močne sogovornike.

- zapomni si raport prejšnje zveze
- preskok serijskih številk pri SO2R
- kratki QSO: enkrat znak, nato samo enkrat raport
- čim manj 73, CU, GL, TNX

SO2R: single OP 2 radios

- na dveh QRG: na eni CQ, na drugi pobira množilce

CQ kliči na robu banda (14310), tam ti vodiš igro.

Še o kontestih

Ne pozabi: Zmagovalci zmagajo, če naredijo QSO z menoj.

Multi OP: en TX, več RX.

Dobra šola: multi OP tekmovanja v klubu

- vmes še kak DX za svoj znak
- ne na RUN postaji (tista, ki kliče CQ)

Pošlji dnevnik v Cabrillo (CBR) formatu.

- analiza napačnih zvez
- rezultati nekaj mesecev po tekmovanju
- tudi real-time spremljanje med tekmovanji.

Zmagovalci analizirajo dnevnike: smeri anten, menjava bandov.

Zakaj QSO

Vsak QSO je dobrodošel, vendar so eni bolj enaki.

DX: oddaljene in redke postaje, zveze na robu možnega

pileup: operatorska znanja, kako narediti QSO

CQ: kaj bo priletelo? Včasih kak zanimiv DX

Zbiralci QSLk in diplom

- papir via buro
- papir prek pošte (direktno)
- EQSL: LotW, eqsl.cc

QSL kartice

Ko dobimo škatlo za čevlje QSLk (cca 700):

- katero vzamemo v roke in si jo ogledamo?
- umetniška žilica.

Zadošca preprosta QSLka, ali nekaj posebnega?

Biro: v S5 dela, vendar ne povsod

- TX in RX QSLk prek radiokluba
- ponekod samo za člane njihovih zvez
- v ZDA mora vsak dostaviti kuverta z znamkami

Direktno pošiljanje

V kuerto damo QSLko in SAE/SASE
SASE: Self Addressed Stamped Envelope

- še vedno imam nekje znamke za 22 USA centov

IRC: mednarodni kupon za odgovor, redko
Zelenkoti: dva amerška dolarja (trije)

- marsikje izginejo zaradi USD ali znamk

QSLka kot razglednica: varno pošiljanje.
clublog.org: enostavno pošiljanje prek paypal

DXpedicije

Delno financiranje prek prispevkov

Pogosto:

- direktne QSL odgovorimo takoj
- čez eno leto na LotW in buro

na qrz.com piše, kako do QSLke

QRZ.COM : vsi aktivni amaterji so prijavljeni.

QSL managerji

Predvsem za tiste, kjer ni biroja.

Ali se jim ne ljubi ukvarjati s QSLkami.

QSL manager odgovarja na kartice, biro in direktno.

- ponavadi sam krije stroške kartic.

OQRS: Online QSL Request Services, paypal.

Nekateri delajo odlično, nekateri samo zberejo denar in ni kartic.

DXCC

Diplome so DXCC in ostalo.

DXCC: potrjene zveze s 100 državami po ARRL DXCC listi

- zadošča LotW potrditev

Svoje države: IS0, GM, GW, GD, GJ, GI, OY, OH0, OJ0

Včasih čudno: YU3 se šteje kot Srbija

- žive in brisane države
- S52D: 9 brisanih (OK, DM, PJ ...)
- S52D letos; 240 držav, kakih 250 QRV
- 340 živih, 331 zadošča za častno listo (Honor Roll)

DXCC challenge: DXCC na 10 bandih (ne na 5 MHz)

- 1000 je hitro, nad 2000 gre počasi

Ostale diplome

WPX: malce razvrednotena, prefixi, izdaja CQ

WAE: Evropske države, DARC seznam (IT9, TA)

Zbiranje hribov (SOTA), otokov (IOTA), svetilnikov, parkov ...

- nekje tekmujejo, koliko jih kdo aktivira

Vrsta diplom za zveze s posamezno državo

- WAS: vseh 50 zveznih držav ZDA, zahtevna na 1.8 in 50 MHz.
- US Counties award

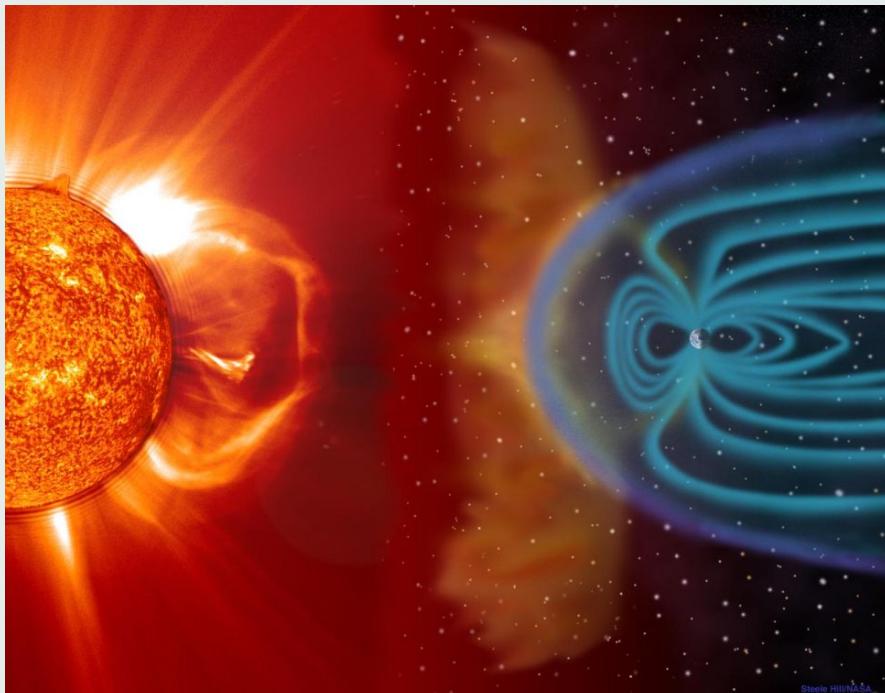
Na EQSL.CC je vrsta diplom za tam potrjene QSO.

- Diploma za 10 QSO s S52D, obvezno tudi skupaj popito pivo.

Kratki val

Uklon v ionosferi omogoča radijske zvezne po celi svetu z majhnimi močmi.

D, E, F1/F2 sloji.

Propagacije

Glavni vplivi: vesoljsko vreme

- sončeva aktivnost (SFI, pege)
- izbruhi (flare)
- tudi delci (CME, Corona Mass Ejection)

WWW: www.hamqsl.com/solar.html

Zemeljsko magnetno polje: A in K indeksa

- kakšen je nivo šuma?

Seveda: dan/noč, poleti/pozimi

Sončni cikel: počasi iz minimuma v novi cikel.

- 25. cikel
- kakšen bo maksimum okoli leta 2025?

Siva cona

Zjutraj in zvečer: propagacije v smeri meje med dnevom in nočjo

- zanimivi DX z majhnimi močmi in antenami

Siva zona traja dlje na nižjih pasovih kot na višjih

Razlike: ob tečajih (Alaska), zmerno (S5), ekvator.

Es

Zelo majhni delci, ostanki meteoritov ipd), se naberejo v oblak v E sloju.

- ne znamo dobro napovedovati, zato E-sporadik.
- različne velikosti oblaka

Dolge zveze tudi ko F sloj ni dovolj močan.

Tipično: Evropa na 28 MHz in 24 MHz.

50 MHz: od maja do julija, DXi izven Evrope

S52D: z vertikalko samo EU

- 6 el Yagi mi je odprla pot v Ameriko, Karibe in do Japonske.

Vremenska napoved

Lani

Program VOACAP za izračun posamezne zveze

Solar-Terrestrial Data		
22 Jun 2021	1316	GMT
SFI	80	SN 11
A	4	K 2
X-Ray	A6.7	
304A	ch @ SEM	
Pf	27	Ef 713
Aurora	1/n=1.99	
Bz	5.5	Sw 355.4
HF Conditions		
Band	Day	Night
80m-40m	Fair	Good
30m-20m	Fair	Fair
17m-15m	Poor	Poor
12m-10m	Poor	Poor
VHF Conditions		
Aur Lat	67.5°	
Aurora	Band	Closed
6m ESEU	50MHz	ES
4m ESEU	Band	Closed
2m ESEU	Band	Closed
2m EsNA	Band	Closed
EME Deg	Good	
Solar Flare Prb	18%	
MUF		
MS	0	6 12 18 UTC
Geomag Field QUIET		
Sig Noise Lvl	S1-S2	
MUF US Boulder	NoRpt	

Primož Kajdič

Slovenec v Mehiki, veliko piše o vesoljskem vremenu

- blog: soncniblog.com
- alternator: Vreme iz vesolja

Frekvenčni pasovi

Klasika: 80, 40, 20, 15 in 10 m.

Top band: 160 m, dobili kasneje

Pasovi brez tekmovanj:

- WARC 1979: 30 m, 17 m, 12 m
- tropical band: 60 m

50 MHz je malo KV, malo UKV. (70 MHz je samo UKV)?

- velja za DXCC challenge
- svoja tekmovanja

160 m

1.8 MHz pas je pravzaprav srednji val.

- nikoli ne veš, kdaj bodo DXi
- bolje pozimi in v sončnem minimumu
- podobno, a ne enako kot 80 m. Ni zanesljivih napovedi.
- sprejemne antene za borbo proti QRN.

SSB je dokaj muka, malo aktivnosti izven tekmovanj.

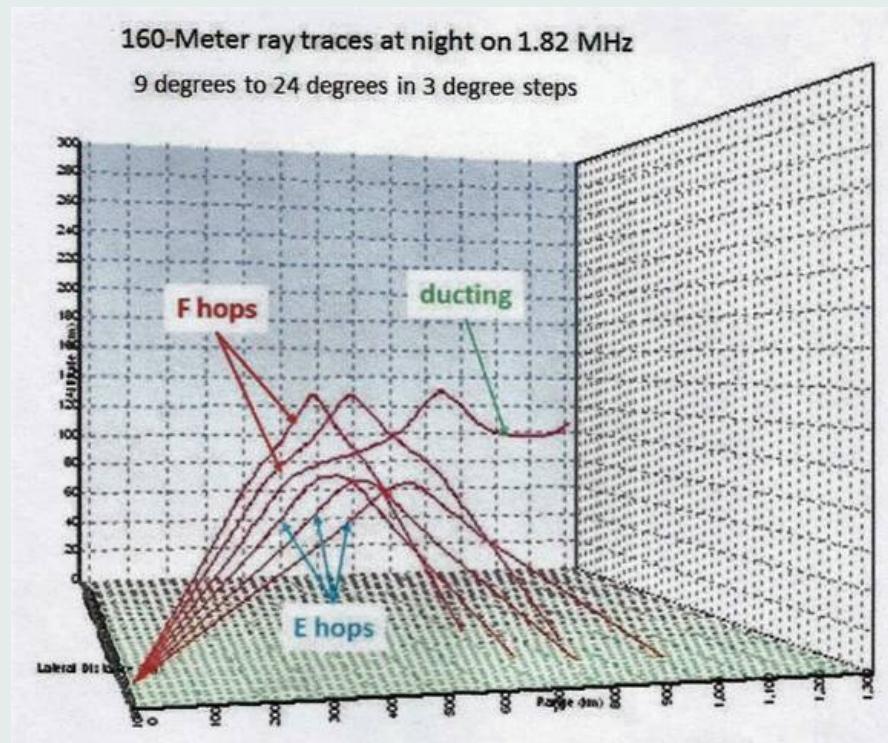
- zaradi velikih anten marsikdo ni QRV

FT8 je živ. 100 DXCC je že dosežek.

160 m DX

Ionomerja je muhasta:

Tihi ocean na 160 m: valovod med E in F slojema (ducting) zjutraj, zvečer

80 m

3.5 MHz pas je glavni za bližnje zveze.

- S5 SKEDi, pokal ZRS tekmovanje

Klepet od 3.6 do 3.7 MHz

Tekmovanja od 3.7 do 3.8 MHz.

SSB DXi od 3.75 do 3.8.

DXi so pozimi in ponoči

- vpliv sive cone (črta mraka).

60 m

Najnovejši band, šele nekaj let

- prvo testno 3 mesece.

15 kHz pas, moč 15 W ERP

- nimajo ga v vseh državah
- SSB samo ena zveza, bolj za izjemne priložnosti

praktično vsa aktivnost na FT8

Lep za zveze na kratke razdalje

- ne šteje za DXCC

DX ponoči in pozimi, podobno kot 80 m.

40 m

Prvi od najlepših treh (40m, 30m, 20m)
7 MHz pas je z dobro anteno stalno odprt.

- več DX ponoči in pozimi
- pogosto tudi ko je sonce že/še visoko.

Lokalni čvek v večjih državah (Italija, Rusija)

30 m

50 kHz širok pas, brez SSB. Samo CW in data (FT8)

Manj postaj kot na 40 m.

Bolj dnevni pas: zjutraj VK/ZL, zvečer W.

Ni tekmovalnih postaj z velikimi antenami

- s 100 W in dipolom se da delati lepe DX

20 m

Prvi, glavni, najbolj zaseden pas

- največji dren
- DXi okoli 14200, hudi pileupi

Marsikdo je QRV samo na 14 MHz.

Pozimi včasih povsem zaprt ponoči.

- skoraj vedno kaki DX, pogosto cel svet
- WAC v 5 minutah.

Pozor: 14350 je meja, USB, torej 14347 na VFO.

17 m

18 MHz pas je dokaj zapuščen.

- lepi DXi, kadar zaidejo na 17m
- tudi SSB

Dnevni band, ponoči pogosto zaprt.

15 m

DX pas za postaje s 100 W in dipolom.

Odprt podnevi.

- ob maximumu tudi ponoči

Južna Amerika je skoraj vsak dan QRV za nas.

12 m

Muhast pas: včasih odprt, včasih Es.

- različen od 21 Mhz, čeprav je blizu
- malo SSB aktivnosti.

Odprt podnevi, poleti. Sonce.

10 m

28 MHz: skoraj UKV

- FM repetitorji

Ko je odprt, DXi grmijo. Čez par let bo stalno živ.

- veliko predelanih CB postaj na SSB.

Ko se odpira: zelo nizek vpadni kot

- kolegi na vrhu hribov ter z visokimi antenami DXajo, jaz pa ne.

6 m

Malo KV, malo UKV

KV: Ob sončnem maximum F2 sloj, podobno kot 28 MHz.

- E sporadik od maja do julija

UKV: MS, EME, tropo

- TEP: skok čez ekvator, Afrika.

Zanimiv pas, živ med tekmovanji, Es.

QRM

Namerni: radarji, motilci (UR:UA, ET:E3)

- ribiške boje na 1.8 MHz

Marsikje smo sekundarni: mi ne smemo motiti.
IARU: nadzor QRG, ukrepanje, kjer se da.

- še en razlog za članstvo v ZRS

Kateri band izbrati?

Vsak dan je malo drugače.

- danes je bil 28 MHz zaprt

Zanimivo za DX: najvišji odprt band

- en nižje

Ostanite na SSB

Vaja dela mojstra: rutina za QSO

- poznati 11 bandov (no, ne vseh)
- imeti občutek za kratki val

Recimo: 100 DXCC držav, 300 zvez v enem tekmovanju.

- kmalu boste slišali nekoga, ki se motovili: aha, HAMLET

Tudi pri digitalijah je treba poznati bande in QSO protokol

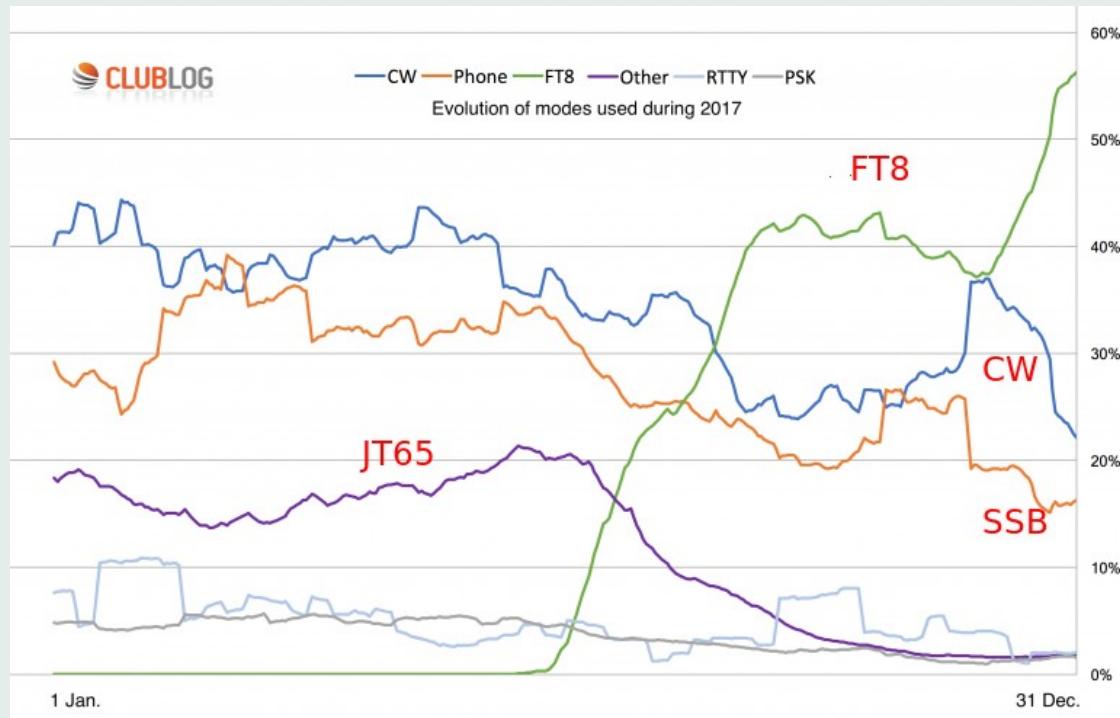
- veliko uspešneje, kot samo klikanje

Vseeno: kot vsi ostali, boste prišli na FT8.

Apage Satana

Clublog 2017: FT8 je spremenil klofanje na KV.

- in odprl DXanje ter nove bande onim brez CW

K1JT

Joe Taylor. Šef astronomije na Princetonu, nobelovec.
20 let dela, povsem je spremenil klofanje.

- 2001: FSK144, sedaj MSK144 za MS
- 2003: JT65 za EME, sedaj Q65

JT65 vse več na KV (sončni minimum)
Veliko število protokolov, poleg KV tudi dolgi valovi.

- WSPR: samo RX, ni za QSO. Izredno male moči TX
- na internetu lahko vidimo, kdo nas sliši

2017–2018

2017 Es na 50 MHz: JT-65 je prepočasen. TX 1 minuto.

- odgovor: FT8: TX/RX 15 sekund

2018, Baker KH1/KH7Z: Fox/Hound način dela
Kaj pa kontesti?

- 2019 FT4: 7.5 sekund TX/RX

Zadnja verzija: WSJTX 2.6.1 <https://wsjt.sourceforge.io/wsjtx.html>

Kako začeti z WSJTX?

Obisk pri kolegu, ki mu dela. Hvala S51BW, da mi je pokazal.
Odlična dokumentacija:

- K1JT, K9AN: stara profesorja

Rabimo S5 prevod? Več dela s prevajanjem, kot z branjem?
Tudi izvorno kodo je užitek brati.

- S52D diversity dodatek

Uspeh WSJT

Nekaj razlogov:

- enostaven, robusten protokol
- prijazen program
- dobra dokumentacija
- reklama

WSJT-X ni rešitev, ki išče problem.

- pravi trenutek

Bi FT8 uspel, če bi ga predlagala UN8VYL?

FT8 Marketing

F: K9AN, Stan Franke: profesor, telekomunikacije

T: K1JT, Joe Taylor: Nobelov nagrajenec, Princeton

8: uporablja 8 tonov

- JT65: Joe Taylor, 65 tonov
- FT4: 4 toni

ARRL PR mašina, QEX (in dobro dela)

WSJT-X program: Weak Signal, K1JT

- šibak signal na sprejemu, ne na oddaji.

FSK modulacija

Več tonov, med seboj ravno prav razmaknjeni

- oddaja samo en ton istočasno
- primerno za CW QRO (konstantna ovojnica signala)
- SW: ustrezni prehodi med toni (Gaussovo sito)

FT8 oddaja 12.64 sekunde, JT65 47.8 sekunde, FT4 5.04 s.

- perioda 7.4/15 sekund (FT4/FT8), 60 sekund za JT65

FT8 ima 8 tonov, razmaknjeni so 6.25 HZ, 50 Hz širina

FT4 ima 4 tone, razmik 20.8 Hz, širok 83.3 Hz.

JT65 ima 65 tonov, 2.7 razmika, 177 Hz širina

CW: več kot 200 Hz zaradi 4 ms prehoda

JT/FT specifikacije

Večtonska modulacija: oddaja en ton izmed večih.

- Gaussovo glajenje: izredno čist spekter

Minimalno število bitkov, kompresija

- FEC: povpravljanje napak v naprej (FT4/FT8: LDPC)
- FT4/FT8: zaznavanje napak: CRC

Znanost telekomunikacij v praksi.

- smo blizu Shannonove meje

Sinhronizacija

Na kateri frekvenci so toni, kdaj se sporočilo začne?

- nujna je točna ura na računalniku, NTP protokol
- napaka do ene sekunde je dopustna

JT65: 65-ti ton, znana sekvenca. Polovico časa / energije za Sync

FT8: trikrat 7x7 Costasovo polje, 27 % za sync.

FT4: štirikrat 4x4 Costasovo polje, 15 % za sync.

QRO/QRP: Energija za preneseni bit, JT65 10 dB ...

Kompresija podatkov

FT4/FT8: 77 bitov v eni oddaji.

UL kvadratki: [A–R][A–R][0–9][0–9], recimo JN76

CALL: [,A–Z,0–9][A–Z,0–9],[0–9],[A–Z],[,A–Z],[,A–Z]

- 268435456 kombinacij, 28 bitov
- S52D, S51AJK je OK, S5700L, 3DA0AO ni OK

Posebni znaki, bližnjice. Označen z "<...>".

- brez kvadratkov
- S5700L in S52DOLG ne moreta narediti QSO (skoraj ne)

JT65/FT8/FT4 raport

Namesto RST se daje razmerje signal/motnje (šum) v dB.
Marketing: meritev na 2500 Hz RX pas

- dejansko za en ton: 28 dB boljše (JT65)
- dovolj tonov mora biti nad 3 dB za dekodiranje
- meri znotraj 177/50 Hz, izračuna za cel pas

Številka se izboljša, če imamo ozko sito (CW filter)

- učinkovito pri močnih signalih v 2 kHz pasu

Kako dela RX

Vsakih 15/7.5 sekund (enako FT8/FT4):

Trikrat ponovi:

- poišče vse morebitne signale
- dekodira. Poleg LDPC dekodiranja tudi Apriori (znani znaki, CQ)

Bolje dekodira vpisan znak

- za RX zadošča slaba polovica simbolov
- kar je pravilno sprejeto, izpiše in odšteje

Izpiše: prvo svoj RX QRG, potem cel pas (do 4 kHz)

Samodejni QSO

Pri MSK144 (MS) in FT8 je perioda 15 sekund, čas za klik cca 2 sekundi

- prehitro za počasne HAMe

Avtomatika za QSO:

- odgovor na CQ, vzame prvega
- kliknes CQ in program sam naredi QSO

Best SP: pri FT4 sam išče klicoče.

Split: CQ 908 S52D na 160 m za JA, RX na 1908

Klik, log, klik, log, klik, log ...

Operaterstvo

Kaj ostane operaterju?

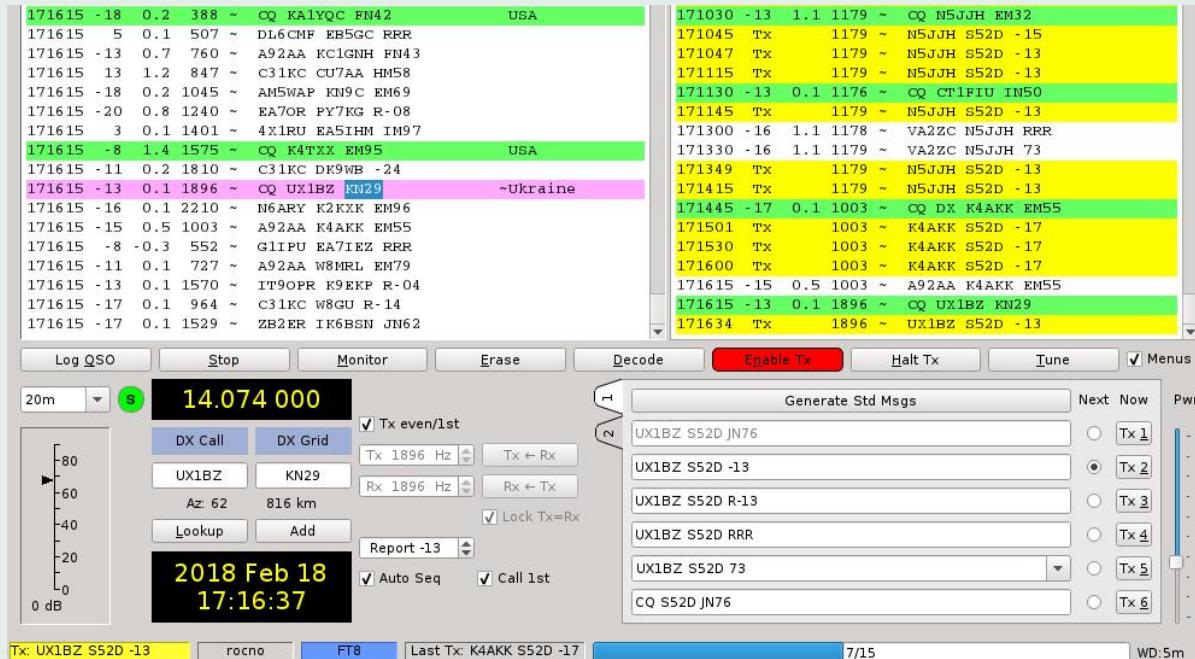
- frekvenca, antena, nastavitve postaj
- izbor: koga klicati, kdaj in kje
- CQ avtomatika: odgovor, ne da bi ga OP izbral

Pravzaprav... Enako kot CW ali RTTY.

- novo: vsi poslušamo 2 do 3 kHz:
- lahko kličem nekoga, ki samo pobira

FT8 QSO

klik na: CQ UX1BZ KN29

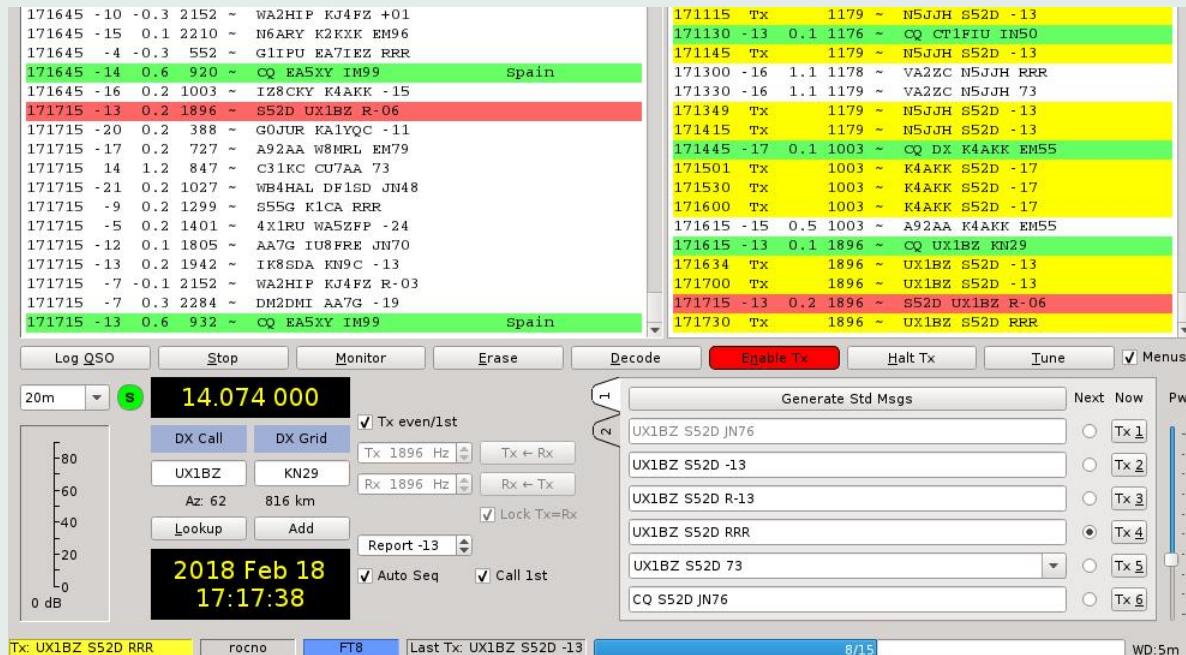
Kličem

Dvakrat, nisem sprejel odgovora

The screenshot shows the SDR# application window. The main area displays a log of amateur radio contacts (QSOs) with columns for Date, Time, Frequency, Mode, TX/RX, and Call Sign. A green highlight covers the last contact and the country information. Below the log is a control panel with buttons for Log QSO, Stop, Monitor, Erase, Decode, Enable Tx, Halt Tx, Tune, and Menus. A dropdown menu shows '20m'. On the left, there's a vertical scale from 0 dB to 80. The bottom status bar shows 'Tx: UX1BZ S52D -13', 'rocno', 'FT8', 'Last Tx: UX1BZ S52D -13', '8/15', and 'WD:4m'.

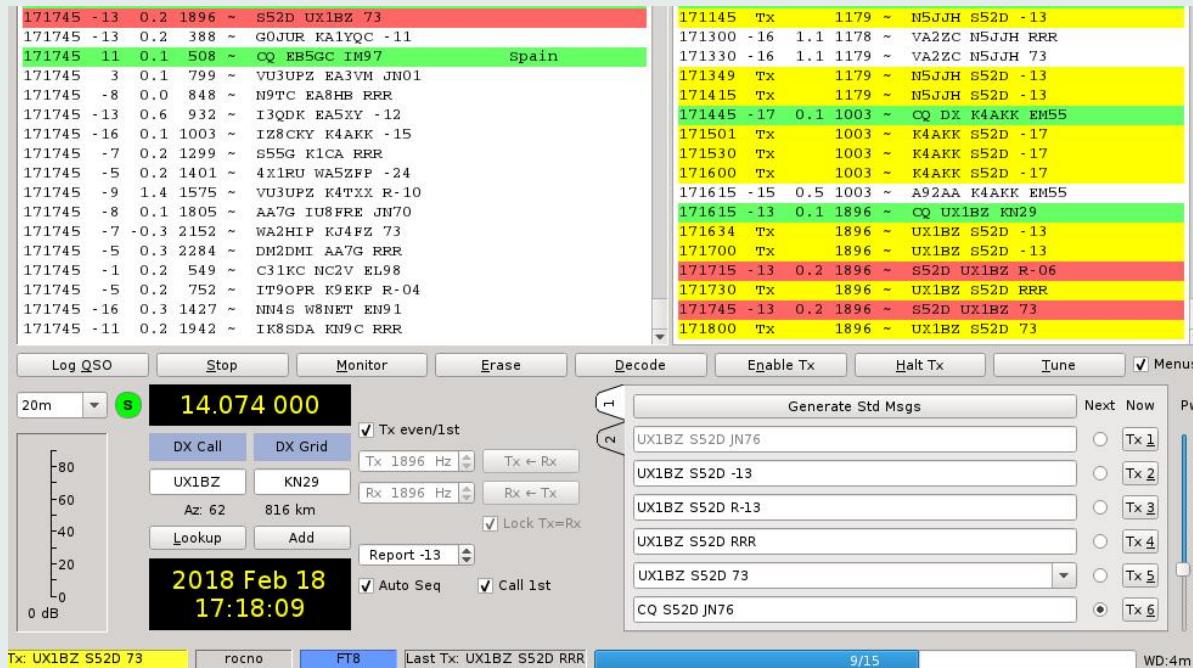
Odgovor

Sprejel me je z -6 dB S/N

73

73, klik na "Log QSO" in zveza je končana

QSO

bz: CQ UX1BZ KN29

2d: UX1BZ S52D -13 (namesto UX1BZ S52D JN76)

bz: S52D UX1BZ R-06

2d: UX1BZ S52D RRR

bz: S52D UX1BZ 73

2d: UX1BZ S52D 73

Kje klicati?

FT4 je bolj občutljiv na QRM kot FT8.

Kje nas bo DX, ki kliče CQ, sprejel?

- kar je čisto tu, ni nujno tam.

Ponavadi je CQ frekvenca prava za odgovor: če smo edini.

- S52D: +/- 90 Hz FT4, +/- 60 Hz FT8. Kar XIT

CQ QRG izbrati tako, da poslušamo tudi višje in nižje.

- seveda lahko kličemo kjerkoli, glavno je, da nas sliši

Fox and Hound mode

Nastavitev
FT8 DXpedition mode (Advanced):

- brez izbire za običajno
- Fox izbere DXpedicija
- Hound izberemo klicoči

QRG: drugje kot običajni QSO

Pozor: MSHV inačica zna delati več QSO istočasno brez F/H.

- analiza: komu odgovarja, kje posluša?

FH

Lisica oddaja do 5 signalov istočasno na začetku pasu

- dva QSO hkrati v enem FT8 okvirju (10 QSO istočasno?)

Skrajšan protokol:

- Psi lovci kličemo nad 1 kHz in čakamo raport
- ko sprememo raport, oddajamo raport pod 1 kHz
- Ko sprememo RR73, nehamo klicati. QSO je v LOGu

Kontesti

FT8 počasen, FT4 zahteva dober signal.

CQ WW CW, SSB, RTTY: avgusta WW-digi (FT4/FT8).

- WWROF in SCC organizirata

Množilci: UL polja (JN), točke QRB (JN76).

- vsakih 3000 km ena pika

Dovoljene zveze tudi z običajnim načinom dela.

Contest QRG, da ne motimo ostalih. Prvič 2019.

Decembra: FT4/FT8 roundup kontest.

Bandplan

IARU: priporočilo

- joj joj, kaj z FT8? JT65? WSPR?
- ampak tam je "rezervirano" za XX27
- ni prostih kHz na KV pasovih.

Za manj uporabljane MODE napotek, kje najti sogovornika.
Ko pride CQ WW je CW/SSB povsod.

- CQ WW 2017: Ponedeljek ob 0005 prvi FT8 na 160 m.

FH način za DXe, FT8 kontesti so novi, rabimo dobro prakso.
IARU dela na novem usklajenem bandplanu.

- deljeni prostor se obnese na cesti.

Nastavitev in postaja

CAT povezava: QRG, VFO ipd

Sodobne postaje imajo USB povezavo (zvočna kartica v postaji).

Oddaja:

- spreminja VFO, da smo vedno okoli 1500 Hz, brez intermodulacije.
- če TX PWR ni konstantna: težave z RF v zvočnem kablu.

Linux: hamlib knjižnica za različne postaje

Seveda gre brez CAT, tudi brez kablov: zvočnik/mikrofon.

Raje ne.

HAM spirit

Vsi si delimo 3 kHz. Kako z najmanj QRM?

- Kličem samo, ko me DX posluša. (Tudi CW)
- Ne motim zveze, ki poteka
- CQ postaja ostaja na QRG

Skratka, enako kot CW, SSB ...

Dovolj o FT8

Odlična dokumentacija. G, DL, SM. ZL2IFB. (lea forum)
Opazujte, kaj delajo drugi.

- zelo zahteven program, enostavno delo.

NTP: ura, točna bolj kot 1 sekundo.

JTAlert, N1MM+: podporni programi za Windows.

Kaj manjka WSJT-X 2.7?

Kako klofati?

Zelo razpršeno: priročnik, knjige, diskusije na lea.hamradio.si

Vsak malo drugače: diskusije v klubu.

Najbolje: kako delajo mojstri?

- poslušanje na bandu
- klubska kontest ekipa

Na koncu

Novemu HAMu na pot:

Prijavite se v clublog.org, eqsl.cc, lotw (arrl.org).
domača stran: qrz.com

- kaj želite, da sogovornik ve o vas?

Utrdite znanje na SSB: bande je treba slišati

- kot ostali, boste najbrz dosti na FT8

Klubska postaja preveč sameva ...

- naslednjič: kako postaviti svojo postajo

73 CU